

Zdravotné a hygienické predpisy SLSK pre tábory a iné dlhodobé podujatia

OBSAH

Kapitola	Strany
Úvod predpisov (body 1 – 4)	1 – 2
Pred začiatkom tábora/podujatia (body 5 – 10)	3 – 5
Priebeh tábora/podujatia (body 11 – 17)	6 – 10
Kontrolný zoznam pre organizátorov podujatí	11 – 12
Prílohy	13 – 16
Predpisy týkajúce sa táborov/podujatí	16

ÚVOD

Organizácii skautského tábora predchádza okrem prípravy kvalitného programu aj jeho administratívne zabezpečenie. Nasledujúci materiál predstavuje to najdôležitejšie, čo všetko treba vybaviť pred a dodržiavať na skautských letných táboroch a dlhodobých podujatiach. Veríme, že hygienické predpisy pre vás budú dobrým návodom, ako zrealizovať bezproblémové podujatia Slovenského skautingu.

1. Platnosť predpisov

Tieto Zdravotné a hygienické predpisy SLSK s účinnosťou od 12. 6. 2008 platia pre každé **podujatie s najmenej desiatimi deťmi a mládežou do 18 rokov veku trvajúce dlhšie ako štyri dni.**

V ďalšej terminológii je používané pomenovanie tábor / podujatie.

2. Čo musí zabezpečiť organizátor tábora / podujatia

Organizátor tábora / podujatia je povinný:

- organizovať podujatie tak, aby plnilo výchovné poslanie Slovenského skautingu a pri jeho organizovaní prihliadať na vek a zdravotný stav účastníkov,
- zabezpečiť, aby dieťa zúčastnené na podujatí spĺňalo požiadavky zdravotnej spôsobilosti,
- zabezpečiť, aby na podujatí pracovali iba osoby zdravotne spôsobilé a odborne spôsobilé (ide o vodcu tábora a jeho pomocníkov),
- zabezpečiť dostupný zdroj pitnej vody a zdroj vody určenej na osobnú hygienu,
- dodržiavať denný režim, ktorý zohľadňuje vek a zdravotný stav detí,
- zabezpečiť stravovanie detí s prihliadnutím na ich vek, zdravotný stav a fyzickú záťaž a aby podávaná strava bola zdravotne neškodná a výživovo hodnotná,
- zabezpečiť nepretržitú zdravotnú starostlivosť na podujatí odborne spôsobilou osobou,
- zabezpečiť lekárničku prvej pomoci,
- mať k dispozícii informácie o sídle, adrese, mene a telefonickom kontakte lekára dostupného z miesta konania podujatia a adresu, sídlo a telefonický kontakt na najbližšiu nemocnicu,
- zabezpečiť poučenie osôb na podujatí o predchádzaní ochoreniam a iným poruchám zdravia,

- informovať zástupcu dieťaťa o ochorení alebo inej poruche zdravia dieťaťa na podujatí a o prípadnom kontakte s prenosným ochorením,
- dodržiavať Bezpečnostné zásady Slovenského skautingu, ktoré sú 13. kapitolou Organizačného poriadku SLSK.
- viesť dokumentáciu o podujatí a uchovávať ju minimálne šesť mesiacov od skončenia podujatia.

Podrobnosti o vybavení lekárničky prvej pomoci na tábore, použití epidemiologických potravín a ďalšie upresnenia sú v prílohe týchto predpisov.

3. Povinná dokumentácia

Organizátor tábora alebo dlhodobého podujatia musí v svojej dokumentácii viesť a na požiadanie predložiť:

- a) zoznam detí zúčastnených na tábore/podujatí,
- b) zoznam vodcov / vedúcich / iných pomocníkov prítomných na tábore/podujatí,
- c) prihlášky detí na tábor/podujatie,
- d) potvrdenia o zdravotnej spôsobilosti detí (účastníkov) vydané ich ošetrojúcim lekárom
- e) potvrdenia o zdravotnej spôsobilosti pracovníkov na tábore vydané ich ošetrojúcim lekárom
- f) písomné vyhlásenia rodičov o bezinfekčnosti detí (účastníkov),
- g) zdravotnícky denník,
- h) rozbor / analýzu vody určenej na pitie a osobnú hygienu, ak neodoberá vodu z overeného zdroja pitnej vody.

Dokumentáciu je potrebné uchovávať minimálne 6 mesiacov od skončenia tábora / podujatia.

4. Čo musia zabezpečiť organizátori ostatných podujatí

- také podmienky, ktoré neohrozia zdravie zapojených osôb,
- účasť len zdravotne spôsobilých osôb,
- zabezpečiť dostupný zdroj pitnej vody a zdroj vody určenej na osobnú hygienu (v závislosti od povahy podujatia),
- zabezpečiť kvalifikovaného zdravotníka – na akcii počas celej dĺžky jej trvania pôsobí zdravotník s absolvovaným min. 8-hodinovým kurzom 1. pomoci,
- zabezpečiť lekárničku prvej pomoci (v závislosti od povahy podujatia),
- v zariadení spoločného stravovania (v kuchyni podujatia) pri narábaní s potravinami, príprave, podávaní a skladovaní potravín a nápojov sa riadiť podľa 14. bodu týchto predpisov; ďalej nepoužívať zakázané potraviny a dodržať technologické podmienky na použitie vybraných druhov epidemiologicky rizikových potravín (pozri prílohu č. 3),
- prijať od účastníkov prihlášky na podujatie,
- dodržiavať Bezpečnostné zásady Slovenského skautingu, ktoré sú 13. kapitolou Organizačného poriadku SLSK.

PRED ZAČIATKOM TÁBORA / PODUJATIA

5. Pitná voda a voda na kúpanie na tábore / podujatí

Ak nebudete odoberať vodu z overeného zdroja pitnej vody, je potrebné, aby ste z vody na pitie (a ak bude voda na osobnú hygienu z iného zdroja (vodného toku), tak aj z tohto zdroja) vyhotovili a mali k dispozícii **laboratórnu analýzu rozboru vody. Rozbor musí potvrdiť kvalitu pitnej vody ako pitnú vodu.** Rozbor vody vám urobí napr. úrad verejného zdravotníctva alebo akreditované skúšobné laboratórium najbližšieho Štátneho veterinárneho a potravinového ústavu.

Rozbor vody z úradne neoverovaného zdroja je nutné urobiť **každý rok**, aj keď táboríte viackrát na tom istom mieste a nemeníte zdroj vody. Jej kvalitu môže počas 12 mesiacov zmeniť veľa faktorov.

Tábor/podujatie musí mať zabezpečené dostatočné množstvo pitnej vody na pitie, čistenie zubov, osobnú hygienu (denné umývanie), varenie, umývanie jedálenského a kuchynského riadu a na prevádzku ošetrovne a izolačného priestoru. Na tábore/podujatí sa môže pitná voda odoberať len z vodných zdrojov, ktorých voda zodpovedá požiadavkám na kvalitu pitnej vody.

V stanovom tábore sa môže **v ojedinelých prípadoch** (pri obmedzenom množstve pitnej vody) zabezpečovať denné umývanie detí priamo **vo vodnom toku**, ktorého voda vyhovuje ukazovateľom **kvality vody určenej na kúpanie** (v tejto sa inak deti môžu kúpať len v rámci programovej aktivity vyhradenej na kúpanie/plávanie/vodné športy ai.). Odporúčame mať k dispozícii laboratórnu analýzu rozboru tejto vody potvrdzujúcu kvalitu vody ako vody určenej na kúpanie. Na čistenie zubov musí byť v takých prípadoch zabezpečená vždy pitná voda (napr. prevarená pitná voda vo várnici s kohútikom).

V mimoriadnych situáciách, ktoré si vyžadujú dovoz pitnej vody, sa musí postupovať podľa pokynov najbližšieho regionálneho úradu verejného zdravotníctva.

6. Kto môže robiť zdravotníka na skautskom tábore a dlhodobom podujatí

Funkciu zdravotníka na tábore / podujatí môže vykonávať osoba, ktorá:

1. má absolvovaný a platný **minimálne 33-hodinový kurz 1. pomoci** s rozšírenou normou zdravotníckych vedomostí, alebo
2. získala odbornú spôsobilosť na výkon odborných pracovných činností:
 - **lekára** (úspešne ukončené VŠ doktorské štúdium, odbor všeobecné lekárstvo), alebo
 - **sestry** (úspešne ukončené VŠ magisterské alebo bakalárske štúdium, odbor ošetrovatelstvo alebo vyššie odborné štúdium – diplomovaná sestra alebo úplné stredoškolské štúdium – zdravotná sestra), alebo
 - **zdravotníckeho záchranára** (úspešne ukončené vyššie odborné štúdium – diplomovaný zdravotnícky záchranár alebo úplné stredoškolské odborné štúdium – zdravotnícky záchranár).

V ojedinelých prípadoch, ak nie je možné zabezpečiť funkciu zdravotníka uvedenými osobami, môže zdravotníka vykonávať aj študent s úspešne ukončenými aspoň 6 semestrami VŠ doktorského štúdia v odbore všeobecné lekárstvo

Pre dodržanie bezpečnosti detí je pre prípad väčšieho úrazu nevyhnutné, aby organizátor tábora mal zistené a tieto informácie boli známe všetkým vedúcim pracovníkom na tábore:

- sídlo s adresou, menom a telefonickým kontaktom na najbližšieho všeobecného lekára dostupného z miesta tábora a

- adresu a telefonický kontakt najbližšej nemocnice.

Odporúčame mať k dispozícii aj mapku (popis) cesty na tábor. V prípade potreby si týmto upresnením zabezpečíte rýchlejšiu pomoc.

7. Ohlásenie tábora

Tábor/podujatie je potrebné pred jeho konaním ohlásiť na Ústredie SLSK. Ohlásenie sa vyplní a zasiela v pripravenom formulári **form_nahlas_tabor_na_ustredie.doc**, ktorý sa dá stiahnuť z webstránky: www.i.skauting.sk alebo vám ho na požiadanie zašlú e-mailom pracovníci Ústredia.

Pozor, zmena: Na regionálny úrad verejného zdravotníctva už tábor/podujatie neohlasujeme, ani naň neposielame žiadne ďalšie žiadosti (žiadosť o posúdenie apod.).

8. Prihlášky na tábor – kedy môžeme prijať dieťa

Na tábore / podujatí sa môže zúčastniť dieťa, ak:

- a) je zdravotne spôsobilé na pobyt v kolektíve s ohľadom na charakter tábora / podujatia. **Potvrdenie o zdravotnej spôsobilosti vydá zákonnému zástupcovi dieťaťa lekár všeobecnej zdravotnej starostlivosti pre deti a dospelých** najskôr jeden mesiac pred začiatkom tábora / podujatia. Ak dieťa užíva lieky alebo jeho zdravotný stav si vyžaduje obmedzenie záťaže, lekár to zaznačí do potvrdenia,
- b) neprejavuje príznaky akútneho ochorenia,
- c) nemá nariadené karanténne opatrenie alebo ak v 14 kalendárnych dňoch predchádzajúcich odchodu na tábor / podujatie neprišlo do kontaktu s osobou chorou na prenosné ochorenie alebo s osobou podozrivou z nákazy prenosným ochorením,
- d) na vodnú turistiku (splavy, vodácke akcie) je možné prijať len deti, ktoré vedia plávať.

Skutočnosti uvedené v bode b) a c) **potvrdí zákonný zástupca dieťaťa v písomnom vyhlásení**, ktoré nie je staršie ako jeden deň a odovzdá ho organizátorovi podujatia spolu s prihláškou dieťaťa na tábor a potvrdením o zdravotnej spôsobilosti dieťaťa vystaveným ošetrovateľom.

9. Potvrdenie o zdravotnej spôsobilosti vedúcich pracovníkov

Na tábore môžu pracovať len zdravotne spôsobilé osoby. Tento článok sa týka vždy vodcu tábora a prípadne radcov a ostatných pracovníkov, ak sú vedení ako vedúci pracovníci. Zdravotnú spôsobilosť posudzuje a posudok vydáva ich (obvodný) lekár všeobecnej zdravotnej starostlivosti. Posudok je potrebné predložiť organizátorovi tábora pri nástupe na tábor / podujatie.

10. Kto môže robiť kuchára na tábore a narábať s potravinami

S potravinami a požívatinami (v akejkoľvek fáze skladovania surovín a polotovarov a prípravy a podávania stravy/nápojov) na tábore / podujatí môže manipulovať **len osoba, ktorá je zdravotne spôsobilá** (ďalej kuchár). Zdravotnú spôsobilosť musí preukázať zdravotným preukazom, ktorú jej vydá ošetrovateľ lekár a zaznačí doň zdravotnú spôsobilosť na konkrétny výkon epidemiologickej závažnej činnosti.

Odporúčané vzdelanie kuchára na tábore a dlhodobom podujatí:

- a) kuchár, ktorý má ukončené vzdelanie v potravinárskom odbore (jedna z možností):
lekárska fakulta, farmaceutická fakulta, fakulta verejného zdravotníctva, fakulta

ošetrovateľstva a sociálnej práce, chemicko-technologická fakulta zameraná na prácu v potravinárstve, stredná zdravotnícka škola, hotelová škola, stredná škola alebo odborné učilište so zameraním na prácu v potravinárstve (napr. vyučený kuchár, kuchár – čašník, predavač apod.) a na prácu vo farmaceutickej výrobe.

- b) kuchár s osvedčením o odbornej spôsobilosti na vykonávanie epidemiologicky závažných činností. Komisie na potvrdenie odbornej spôsobilosti, preskúšanie a osvedčenie vydáva regionálny úrad verejného zdravotníctva (pozri prílohu č. 4),

Deti v kuchyni na tábore / podujatí

V stanovom tábore, v ktorom prípravu, výrobu a podávanie stravy a nápojov zabezpečuje **táborová kuchyňa**, a na putovnom tábore či inom dlhodobom podujatí (podľa bodu 1 týchto predpisov) sa **deti môžu podieľať** na celej príprave stravy a jej výdaji, len ak:

- sú pod dozorom kuchára alebo osoby pracujúcej na tábore / podujatí (ktorýkoľvek vodca alebo radca, ktorý má potvrdenie od svojho ošetrojúceho lekára o zdravotnej spôsobilosti),
- ak sú dodržané zásady osobnej hygieny a prevádzkovej hygieny (pozri bod číslo 14),
- ak sú dodržané podmienky, ktoré zabezpečia zdravotnú neškodnosť podávaných pokrmov (pozri prílohu č. 3).

Odporúčame preštudovať pred odchodom na tábor

- Zákon NR SR č. 543/2002 o ochrane prírody a krajiny (najmä § 11 – 19 a § 82 – 83).
- Zákon NR SR č. 326/2005 o lesoch (najmä § 30 a 31 o táborení a kladení ohňa v lesoch, lesných porastoch a lesných pozemkoch)
- Zákon č. 223/2001 Z. z. o odpadoch (§ 39 ods. 4)
- Zákon NR SR č. 355/2007 o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia (najmä § 17 Pitná voda, § 19 Voda na kúpanie a § 26 Zariadenia spoločného stravovania)

PRIEBEH TÁBORA / PODUJATIA

11. Činnosť zdravotníka a vybavenie lekárničky prvej pomoci

Povinnosťou organizátora tábora / podujatia je zabezpečiť aspoň jedného zdravotníka pre každých 80 účastníkov podujatia (účastník = dieťa alebo dospelý). Tábory alebo oddelené táborové skupiny (jedného alebo viacerých zborov) organizované v jednom čase a v jednej lokalite musia mať svojho samostatného zdravotníka.

Zdravotník je prítomný na mieste aktuálneho pobytu detí počas celej doby tábora / podujatia. Zdravotník zabezpečuje zdravotnú starostlivosť pre zúčastnené osoby aj počas cesty na tábor / podujatie a späť, výletu detí a tiež v prípade putovného tábora.

Zdravotník pri nástupe na podujatie:

- prevezme od organizátora lekárničku prvej pomoci a prekontroluje jej obsah i expiračnú dobu liekov (pozri prílohu č. 2),
- zistí, či zdravotný stav dieťaťa umožňuje jeho prijatie na tábor / podujatie a prevezme:
 - a) prihlášku účastníka na tábor / podujatie,
 - b) doklad o jeho zdravotnej spôsobilosti (od jeho obvodného lekára vydané zákonnému zástupcovi dieťaťa, nie staršie ako 1 mesiac pred nástupom na tábor),
 - c) vyhlásenie o bezinfekčnosti dieťaťa (od rodiča, nie staršie ako 1 deň pred nástupom na tábor),
- preverí, či deti majú preukaz poistenca,

- prevezme od dieťaťa lieky a zabezpečí ich užívanie dieťaťom na základe vyjadrenia jeho lekára všeobecnej zdravotnej starostlivosti pre deti a dospelých,
- oboznámi vedúceho tábora / podujatia so zdravotným stavom detí,
- preverí na mieste konania tábora / podujatia, či sú zabezpečené podmienky na prevádzku podujatia (skladovanie potravín, pitná voda, hygiena prevádzky a táborovej kuchyne atď. – podľa príslušných bodov týchto predpisov),
- poučí osoby na tábore / podujatí – všetkých účastníkov i pracovníkov – o predchádzaní ochoreniam a iným poruchám zdravia.

Zdravotník počas tábora / podujatia:

- priebežne sleduje zdravotný stav detí a osôb pracujúcich na tábore / podujatí,
- poskytuje prvú pomoc a ošetruje chorých v izolačných priestoroch a v prípade vážneho ochorenia / úrazu okamžite kontaktuje a zabezpečí ošetrovanie u styčného lekára alebo v najbližšom zdravotníckom zariadení (nemocnici),
- vedie zdravotnícky denník,
- kontroluje hygienu prevádzky, a to:
 - ochranu zdrojov pitnej vody pred znečistením,
 - spôsob nakladania s odpadmi,
 - spôsob zabezpečenia hygieny priestorov tábora / podujatia,
- kontroluje dodržiavanie podmienok pre osobnú hygienu detí,
- podieľa sa na zostavovaní denného režimu detí a jedálneho lístka pre deti,
- zabezpečí, aby k liekom a dokumentácii tábora / podujatia nemali prístup deti ani nepovolane osoby,
- informuje vedúceho tábora / podujatia o všetkých závažných skutočnostiach zistených pri svojej činnosti a o vykonaných opatreniach.

12. Prevádzka tábora / podujatia

Tábor / podujatie sa zvyčajne uskutočňuje **a/ v stavbách, b/ v stanovom tábore so stálou základňou alebo v c/ stanovom tábore vo voľnej prírode**. Mal by byť umiestnený na suchom, bezprašnom a hmyzom nezamorenom pozemku mimo zátopových území vodných tokov a s dobrou prístupovou cestou, ktorý je chránený zeleňou pred zdrojmi znečistenia ovzdušia a zdrojmi hluku (bez prístupu hospodárskych zvierat – okrem stanového tábora).

13. Denný režim detí

- Program podujatia musí zahŕňať čas na spánok, osobnú hygienu, stravovanie a ostatné aktivity s ohľadom na vek a zdravotný stav detí.
- Dĺžka spánku sedemročných až desaťročných detí nesmie byť kratšia ako desať hodín denne a u starších detí nie kratšia ako osem hodín denne okrem noci, keď sa organizuje nočná hra. Pred uložením na spánok musia mať deti čas vyhradený pre osobné voľno.
- Čas na osobnú hygienu určí organizátor najmenej polhodinu po prebudení a polhodinu pred uložením na spánok.
- Pri pohybovej aktivite musí organizátor prihliadať na schopnosti, telesnú zdatnosť, zdravotný stav a záujmy detí. Intenzita pohybových aktivít by mala dosiahnuť vrchol koncom druhej tretiny podujatia a potom voľne klesať. Tretí deň po začatí podujatia musí organizátor zaradiť do programu odpočinok. Toto pravidlo sa netýka putovného podujatia, kde sa prihliada na telesnú zdatnosť a zdravotný stav detí.
- Na zimnom podujatí sa výcvik zimných športov môže určiť najviac na šesť hodín denne, a to tri hodiny dopoludnia a tri hodiny odpoľudnia okrem dňa, keď sa koná celodenný výlet.
- Fyzická záťaž detí do 12 rokov musí byť najneskôr po 90-tich minútach prerušená najmenej 15-minútovou prestávkou.
- Kúpanie detí môže byť zaradené najskôr jednu hodinu po hlavnom jedle alebo po intenzívnom cvičení – a to len vo vode, ktorá vyhovuje kvalite vody určenej na kúpanie (podľa zákona č.

355/2007, § 19, ods. 4). Kúpanie musí byť prispôsobené počasiu, plaveckým schopnostiam detí a počtu dozorujúcich osôb. Deti sa môžu kúpať len pod dozorom osoby (alebo osôb) pracujúcej na podujatí ako dozor, ktorá je schopná topiacemu sa poskytnúť záchranu.

14. Stravovanie počas tábora / podujatia

Postup stravovania:

- Denná strava sa podáva podľa jedálneho lístka – musí pozostávať z raňajok, desiaty, obeda, olovrantu a večere. Interval medzi jednotlivými jedlami môže byť najviac tri hodiny. Pri činnostiach mimo priestorov zariadenia pre podujatie sa v prípade potreby môžu raňajky zlúčiť s desiatou a obed s olovrantom.
- Čas podávania hlavného jedla od skončenia jeho prípravy môže byť najviac dve hodiny. Nápoje musia byť zabezpečené po celý deň; ak nie sú v spotrebiteľskom balení, musia sa podávať z krytých nádob s výpustným kohútikom.
- Pri putovnom podujatí odporúčame, aby sa na raňajky podával teplý nápoj a aby jedno z hlavných jedál bolo teplé.

Priestory na skladovanie potravín, výrobu stravy a stravovanie:

- Priestory na stravovanie v stanovom tábore so stálou základňou sa musia členiť na jedáleň, na kuchyňu, na umýváreň riadu a na skladovacie priestory (zásobovací stan, prírodná chladnička ai.). Tieto priestory, okrem ohniska (napr. vojenská pec, hlinená pec apod.), musia byť zastrešené a chránené pred vonkajšími nepriaznivými vplyvmi (dážď, vietor, prudké slnko apod.).
- Ak organizujete tábor/podujatie v stavbe a stravovanie detí nie je zabezpečené v zariadení spoločného stravovania (školská/podniková jedáleň, penzión, jedáleň blízkeho motela ai.), priestory na stravovanie v stavbách musia byť oddelené od ostatných priestorov a členené na jedáleň, kuchyňu, na sklady, na šatne a na zariadenia pre osobnú hygienu kuchárov a pomocníkov.
- Zabezpečte, aby do skladovacích a výrobných priestorov nevstupovali neoprávnené osoby alebo zvieratá.
- V kuchyni musia byť samostatné pracovné plochy vhodné na prípravu jedla a pre kontakt s rôznymi druhmi potravín (napr. dosky na krájanie potravín). Plochy aj dosky musia byť označené a vyčlenené osobitne na prácu s tepelne neopracovanými potravinami a osobitne s tepelne opracovaným pokrmom (osobitne doska na múčne jedlá, doska na surové mäso, doska na zeleninu a ovocie a doska na varené jedlá).
- Potraviny nikdy neskladujte priamo na zemi, ale v krytých bedniach. Skladované potraviny sa nesmú vzájomne ovplyvňovať – v oddelených bedniach držíme a/ suché múčne potraviny, b/ zeleninu a ovocie a c/ ostatné potraviny tak, aby neprišli vzájomne do styku.
- Kontrolujte dodržiavanie hygieny, čistotu kuchyne a vykonávajte pravidelnú dezinfekciu. Príklad: Pre prácu a hygienu v kuchyni zabezpečte 2 nádoby s vodou (1 na umývanie rúk s dezinfekčným mydlom, druhú na ich oplachovanie). Kuchyňu pravidelne upratujte – umývajte pracovné stoly, riad a dlážku dezinfekčnými prostriedkami.
- Kuchynský a jedálsky riad sa musí umývať len v pitnej vode a jeho umývanie musí byť oddelené (samostatné nádoby na umývanie tanierov, príborov a ešusov účastníkov a samostatná nádoba na kuchynský riad).

Výroba, podávanie a skladovanie pokrmov a nápojov:

- Na tábore / podujatí sa na prípravu pokrmov nesmú používať potraviny (zoznam potravín, ktoré sa nesmú používať a niektoré druhy potravín, ktoré možno použiť len pri dodržaní ustanovených technologických podmienok – pozri prílohu č. 3), ktoré:
 - neprechádzajú pri výrobe technologickým postupom, ktorý ničí alebo odstraňuje choroboplodné zárodky,

- prechádzajú technologickým postupom, ktorý nezaručuje úplné zničenie alebo odstránenie choroboplodných zárodkov,
 - prechádzajú fázovými technologickými postupmi, ktoré choroboplodné zárodky najprv zničia, ale následne pri konečnom spracovaní nevyklučujú riziko opakovanej kontaminácie choroboplodnými zárodkami.
- Zabezpečte ochranu hotových pokrmov a nápojov pred ich znehodnotením, kontamináciou a pod.
 - Pri použití potravín podliehajúcich rýchlej skaze dodržujte osobitný režim – uvarené jedlá zásadne neskladujte, ale bezpodmienečne ich skonzumujte ihneď po varení (pozri prílohu č. 3).
 - Polotovary, zásoby alebo rozpracované pokrmy skladujte skutočne iba najnevyhnutnejšie krátky čas (do doby spotreby, resp. do dátumu minimálnej trvanlivosti), prípadne ak nemôžete dodržať požiadavky na skladovanie potravín podľa pokynov výrobcu alebo podľa osobitných predpisov (napr. nemožno dosiahnuť ich efektívne chladenie),
 - buď ich nezaraďujte do jedálneho (obdobne ako všetky nájdené hriby),
 - alebo ich bezprostredne po zakúpení tepelne spracujte alebo hneď vydajte na konzumáciu.

15. Ak je tábor v stanovnej základni

- Stanový tábor musí byť umiestnený na suchom, bezprašnom a hmyzom nezamorenom pozemku mimo zátopových území vodných tokov.
- V stanovom tábore musia byť vyčlenené stany na spanie a na uloženie osobných vecí, stany alebo prístrešky na stravovanie, stany na sušenie odevov a obuvi, prípadne aj stany na spoločenskú činnosť a osobitné priestory na umývanie a sprchovanie a záchody. V stájej stanovnej základni musia byť vyčlenené aj priestory na izoláciu chorých.
- Stany, ktoré sú určené na spanie vedúcich oddielov alebo vedúcich skupín detí, musia bezprostredne nadväzovať na stany určené na spanie detí. Stany určené na spanie detí musia byť oddelené podľa pohlavia.
- Priestory v stanoch na spanie a uloženie osobných vecí musia byť izolované od zeme proti vlhkosti a chladu. Stany postavené na jednom mieste a obývané rovnakými účastníkmi dlhšie ako 21 dní musia mať izolujúcu podlahu na celej ploche stanu. Lôžka v stanoch musia byť umiestnené aspoň 40 cm nad zemou alebo zabezpečené inou dostatočnou izoláciou od zeme.
- Priestory na umývanie musia byť usporiadané dostatočne k počtu účastníkov a prístupné počas celého dňa.
- Sprchovanie musí byť zabezpečené oddelene podľa pohlavia detí. V týchto priestoroch musia mať deti možnosť umyť sa a sprchovať v teplej vode najmenej jedenkrát v týždni.
- Priestory na umývanie a sprchovanie musia byť zriadené na spádovej strane a najmenej 25 m od studne.
- V stanovom tábore musia byť záchody usporiadané ako zákopové latríny, najmenej 35 cm hlboké a mimo vodohospodársky chráneného územia.
- Latríny sa musia denne prevrstvovať zeminou a pred opustením tábora sa musia zasypať zeminou a primerane označiť. Zákopové latríny musia byť usporiadané tak, aby pripadli dve latríny na 20 dievčat, jedna ďalšia latrina na ďalších 20 dievčat a jedna latrina na 20 chlapcov.
- Sedacie časti latrín sa musia denne umývať 5 % roztokom dezinfekčného prostriedku. Obsah latrín sa dezinfikuje vhodným dezinfekčným prostriedkom len v prípade infekčných ochorení a príkaz lekára.

16. Ak je tábor v stavbe

- Priestory na spanie, spoločenskú a športovú činnosť a stravovanie musia mať prirodzené osvetlenie a vetranie.
- Priestory na spanie v stavbách musia byť oddelené od ostatných priestorov a podľa možností stavby členené na miestnosti na spanie pre deti a miestnosti na spanie pre vedúcich oddielov alebo vedúcich skupín detí. Tie však musia bezprostredne nadväzovať na miestnosti na spanie

pre deti. Miestnosti na spanie pre deti musia byť podľa možností stavby oddelené podľa pohlavia.

- Poschodové postele sa môžu umiestňovať v miestnosti na spanie, ktorej výška stropu je najmenej 260 cm, pričom horné lôžko nesmie byť vyššie ako 150 cm nad zemou a priestor medzi spodným a horným lôžkom nesmie byť menší ako 100 cm. Horné lôžko poschodovej postele musí byť zabezpečené bočnicou a nepriepustnou podložkou. Poschodové postele môžu používať len deti staršie ako 10 rokov.
- Priestory na umývanie musia byť usporiadané dostatočne k počtu účastníkov a prístupné počas celého dňa.
- Sprchovanie musí byť zabezpečené oddelene podľa pohlavia detí. Ak je umývanie a sprchovanie zabezpečené mimo stavby, tieto priestory by mali byť zriadené na spádovej strane a najmenej 25 m od studne.
- V stavbách sa môžu zriaďovať splachovacie alebo suché záchody; musia byť usporiadané tak, aby boli oddelené podľa pohlavia detí a aby pripadli dva záchody na 20 dievčat, jeden ďalší záchod na ďalších 20 dievčat a jeden záchod a jeden pisoár na 20 chlapcov. Príchod k záchodom v stavbe musí byť v noci osvetlený.
- Ošetrovňa a izolačný priestor v stavbách musia mať umývadlo s tečúcou pitnou vodou, musia byť vykurované a musí byť v nich možnosť použitia teplej vody. Izolačné priestory musia byť riešené so samostatnými zariadeniami na osobnú hygienu detí.

17. Spoločné nariadenia pre budovy a stanové tábory

- V blízkosti záchodov v stavbách a v stanovom tábore musí byť zariadenie na umytie rúk.
- Suché záchody (latríny), ktoré vytvárame v stanovom tábore alebo pri stavbe, musia byť umiestnené najmenej 25 m od zdroja pitnej vody v závislosti od povahy terénu, spravidla 50 m od stravovacieho zariadenia v smere prevládajúcich vetrov, a najmenej 25 m od posledného ubytovacieho miesta.
- Ošetrovňa a izolačný priestor musia byť oddelené od ostatných častí zariadenia a musia mať oddelené priestory podľa pohlavia. Najmenšia podlahová plocha izolačného priestoru môže byť 5 m² na jedného chorého. Jeho usporiadanie musí byť také, aby na 30 detí pripadlo jedno lôžko. Lôžka nesmú byť poschodové.
- Ošetrovňa a izolačný priestor sa nesmú používať na ubytovanie zdravotníka.
- Počas podujatia musí byť zabezpečené denné upratovanie všetkých priestorov a dezinfekcia zariadení na osobnú hygienu. Denné upratovanie miestností na spanie určených pre deti môžu vykonávať deti len pod vedením osoby poverenej výchovou detí.

KONTROLNÝ ZOZNAM

Služi pre potreby organizátorov táborov a dlhodobých podujatí

	Náš tábor/podujatie sme ohlásili na Ústredie SLSK zaslaním vyplneného formuláru
	Osoba, ktorá bude variť, má platný zdravotný preukaz
	Máme zabezpečeného zdravotníka na tábore (jedna z potrebných kvalifikácií: lekár, zdravotná sestra, záchranár, osoba s minimálne 33-hodinovým kurzom 1. pomoci alebo študent s úspešne ukončenými aspoň 6 semestrami VŠ – všeobecné lekárstvo)
	V miesta konania tábora poznám sídlo, meno a telefónny kontakt na lekára vykonávajúceho zdravotnú starostlivosť a poznáme adresu a telefón najbližšej nemocnice
	Mám skontrolované zloženie lekárničky a expiráciu liekov
	Mám zabezpečené všetky povolenia pre táborenie:
	a) povolenie od CHKO / Správy NP
	b) povolenie od vlastníka / správcu pozemku
	c) povolenie od vlastníka / správcu lesa
	d) povolenie príslušného samosprávneho úradu (obecný/mestský úrad)
	e) súhlas OÚ životného prostredia (ak vyžaduje)
	f) ...
	Miesto nášho tábora bezproblémový prístup osobným autom
	Mám zabezpečenú kompletnú dokumentáciu:
	a) zoznam detí zúčastnených na letnom tábore
	b) zoznam osôb pracujúcich na letnom tábore
	c) prihlášky detí na letnom tábore
	d) potvrdenia o zdravotnej spôsobilosti detí vydané ich lekárom
	e) potvrdenia o zdravotnej spôsobilosti osôb pracujúcich na letnom tábore
	e) písomné vyhlásenia rodičov o bezinfekčnosti detí
	f) zdravotný denník
	Mám kontakty na zákonných zástupcov každého účastníka letného tábora do 18 rokov
	a/ Vodu budeme brať z overeného zdroja pitnej vody b/ Nemáme dostupný zdroj pitnej vody, ale máme urobený rozbor vody a vyhovuje podmienkam pitnej vody
	V prípade nedostatku pitnej vody vieme zabezpečiť alternatívny zdroj pitnej vody
	Vodu na osobnú hygienu: a/ budeme odoberať z overeného zdroja pitnej vody, b/ budeme využívať z miestneho potoka / prameňa – táto voda vyhovuje podľa urobeného rozboru podmienkam vody na kúpanie
	Na umývanie zubov máme zabezpečenú pitnú vodu
	V rámci tábora máme vyčlenenú samostatnú izolačnú miestnosť / stan
	Lôžka/postele v stanoch sú minimálne 40 cm nad zemou
	Máme vybudované samostatné latríny pre chlapcov a dievčatá
	Na umývanie rúk pri odchode z latríny/WC je k dispozícii umývadlo / nádoba s vodou a čistiacim prostriedkom
	Na umývanie osobného jedálneho vybavenia (príbor, hrnčeky, ešusy, tanier...) a kuchynského náradia máme vyhradené samostatné umývacie nádoby

	V kuchyni máme samostatné pracovné stoly / pracovné dosky na jednotlivé druhy jedál
	Potraviny skladujeme v uzatváracích bedniach
	Pre rýchlo kaziace sa potraviny máme (vybudované) chladiacie priestory
	Pre personál táborovej kuchyne máme nádoby na dezinfekciu rúk pred, počas a po príprave a vydávaní jedál a nápojov
	Latrínu zasypávame denne hlinou a pravidelne ju dezinfikujeme
	Sme oboznámení s dokumentmi: Zdravotné a hygienické predpisy SLSK a Organizačný poriadok SLSK, najmä s kapitolou 13 OP SLSK: Bezpečnostné zásady SLSK. Oboznámili sme s nimi aj zdravotníka, kuchára a ostatných vedúcich na tábore.

PRÍLOHY

Príloha č. 1

Vyhlásenie o bezinfekčnosti od zákonného zástupcu

VYHLÁSENIE

Vyhlasujem, že dieťa
bytom v
neprejavuje príznaky akútneho ochorenia a že lekár všeobecnej zdravotnej starostlivosti pre deti a dorast menovanému dieťaťu nenariadil karanténne opatrenie (karanténu, zvýšený zdravotný dozor alebo lekársky dohľad). Nie je mi známe, že by dieťa, jeho rodičia alebo iné osoby, ktoré s ním žijú spoločne v domácnosti, prišli v priebehu ostatného mesiaca do styku s osobami, ktoré ochoreli na prenosné ochorenie (napr. hnačka, angína, vírusový zápal pečene, zápal mozgových blán, horúčkové ochorenie s vyrážkami).

Som si vedomý(á) právnych následkov v prípade nepravdivého vyhlásenia, najmä som si vedomý(á), že by som sa dopustil(a) priestupku podľa § 56 zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

V dňa

Meno a priezvisko

Adresa

Telefón

Podpis zákonného zástupcu

Príloha č. 2

Vybavenie lekárníčky prvej pomoci pre tábory / podujatia

Liek	Počet ks	ATC klasifikácia
Lieky proti zvracaniu pri cestách autom, autobusom, lietadlom	20 tbl.	A04AD
Lieky proti bolesti hlavy, zubov	20 tbl.	N02BE71
Lieky proti kŕčovitým bolestiam (menštruačné bolesti, koliky)	20 tbl.	M01AE01
Lieky proti horúčke	100 tbl.	N02BA
Lieky proti hnačkám	100 tbl.	A07BA01
Lieky proti zápche	20 tbl.	A06AB08
Lieky proti páleniu záhy	1 balenie	A02AB03
Lieky proti kožnej plesni	1 balenie	D01AE15
Lokálne prípravky na kožné alergie, po uštipnutí hmyzom a podobne	2 balenia	D04AA13
Lieky na alergiu na slnko, uštipnutie	30 tbl.	R06AX
Lokálne prípravky pri spálení kože	4 balenia	D03AX03
Lokálne prípravky na drobné rany	5 balení	D06AX
Lokálne prípravky pri poraneniach mäkkých tkanív a kĺbov po úraze	10 balení	C05BA01
Lokálne prípravky na opar po opaľovaní	1 balenie	D06BB06
Očné kvapky – proti zápalu spojoviek, aj alergickému	3 balenia	S01AA30
Kvapky do nosa	2 balenia	R01AA05
Kvapky do ucha	2 balenia	S02CA
Dezinfekčné prostriedky	5 balení	D08AJ
Prípravky, pomôcky		
Dezinfekčné prostriedky na hubenie hmyzu	2 balenia	
Repelentné prostriedky na odpudenie hmyzu, najmä komárov	4 balenia	
Lekársky teplomer	1 ks	
Rukavice jednorazové	2 ks	
Zatváracie špendlíky	10 ks	
Malé nožnice	1 ks	
Pinzeta	1 ks	
Obväzový materiál:		
gáza hydrofilná skladaná sterilná	10 ks	
trojrohá šatka látková	3 ks	
PVC rúško	1 ks	
náplast' hladká	3 balenia	
obväz hotový sterilný	10 ks	
ovínadlo hydrofilné sterilné	40 ks	
ovínadlo elastické	10 ks	
rýchloobväz	2 balenia	
náplast' s vankúšikom	10 ks	
dlaha	2 ks	

Poznámka:

Vybavenie lekárníčky prvej pomoci pre tábory / podujatie platí pre podujatie pre 80 účastníkov (detí a dospelých). Pri zvýšenom počte účastníkov musí byť vybavenie liekmi a zdravotníckym materiálom primerane doplnené.

Príloha č. 3

Potraviny, ktoré sa nesmú používať na tábore / podujatí.

Niektoré druhy potravín, ktoré sa môžu používať len pri dodržaní ustanovených technologických podmienok. Technologické podmienky na použitie niektorých druhov epidemiologicky rizikových potravín.

A. Potraviny, ktoré sa nepoužívajú na tábore / podujatí:

1. Mleté a sekané mäsa z distribučnej siete a výrobky z nich
2. Nedostatočne tepelne spracované mäsa
3. Jaternice, zabíjačková kaša, tlačienka, krvné tučnice
4. Surové mäsa typu tatársky biftek
5. Nekonzervované rybie výrobky
6. Všetky výrobky s aspikom a rôsolom
7. Majonéza a všetky výrobky s majonézou
8. Tepelne nespracované vajcia a tepelne nedostatočne spracované vajcia
9. Mäkké cukrárske výrobky
10. Šľahačka a smotana bez tepelnej úpravy a výrobky z nich
11. Zmrzlina vrátane zmrzliny pripravovanej na mieste
12. Huby okrem húb získaných z distribučnej siete
13. Tvaroh domácej výroby
14. Pečeňový syr, pečeňovky, čajovky, maslovky a podobne
15. Bryndza
16. Vnútorosti okrem bravčovej, teľacej a hydinovej pečene
17. Tepelne neošetrené mlieko a výrobky z tepelne neošetreného mlieka

B. Vybrané druhy potravín, ktoré sa používajú len pri dodržaní ustanovených technologických podmienok, a technologické podmienky na použitie vybraných druhov epidemiologicky rizikových potravín

1. Nátierky – musia sa spracúvať zásadne z čerstvých surovín a podávať najneskôr do dvoch hodín po spracovaní, pri zabezpečení chladenia od 0 do 4 °C najneskôr do troch hodín,
2. Mlieko a mliečne výrobky typu smotanových krémov – môžu sa podávať len do dátumu spotreby, resp. do dátumu minimálnej trvanlivosti
3. Mäkké salámy a údeniny – môžu sa podávať len po tepelnom spracovaní, pričom musia byť spotrebované v deň nákupu
4. Suroviny a požívateľiny určené na ďalšiu prípravu – nesmú sa predvariť deň vopred (vajička, zemiaky, ryža, cestoviny)
5. Mleté mäso – môže sa pripravovať len z čerstvého surového mäsa a musí byť tepelne spracované najneskôr do troch hodín
6. Instantné prípravky – na ich prípravu sa môže používať iba pitná voda podľa § 17 zákona č. 355/2007, spotrebiteľsky balená prírodná minerálna voda, spotrebiteľsky balená pramenitá voda alebo spotrebiteľsky balená pitná voda
7. Skladovanie potravín – na tábore / podujatí, kde nie je možné dodržať požiadavky na skladovanie potravín podľa pokynov výrobcu alebo podľa požiadaviek osobitného predpisu (MP SR a MZ SR č. 981/1996-100), musia byť takéto potraviny bezprostredne po zakúpení tepelne spracované alebo hneď vydané na konzumáciu.

Príloha č. 4 – Sídla a územné obvody Regionálnych ústavov verejného zdravotníctva

sídlo RÚVZ	Pôsobnosť RÚVZ v okrese/och
Bratislava	Bratislava I až V, Senec, Pezinok a Malacky
Trnava	Trnava, Hlohovec a Piešťany
Dunajská Streda	Dunajská Streda
Galanta	Galanta
Senica	Senica a Skalica
Trenčín	Trenčín, Bánovce n/B, N. Mesto n/V a Myjava
Považská Bystrica	Považská Bystrica, Púchov a Ilava
Bojnice	Prievidza a Partizánske
Nitra	Nitra, Zlaté Moravce a Šaľa
Topoľčany	Topoľčany
Nové Zámky	Nové Zámky
Komárno	Komárno
Levice	Levice
Žilina	Žilina a Bytča
Čadca	Čadca a Kysucké Nové Mesto
Dolný Kubín	Dolný Kubín, Tvrdošín a Námestovo
Martin	Martin a Turčianske Teplice
Liptovský Mikuláš	Liptovský Mikuláš a Ružomberok
Banská Bystrica	Banská Bystrica a Brezno
Lučenec	Lučenec a Poltár
Veľký Krtíš	Veľký Krtíš
Rimavská Sobota	Rimavská Sobota a Revúca
Zvolen	Zvolen, Detva a Krupina
Žiar nad Hronom	Žiar n/H, Žarnovica a Banská Štiavnica
Poprad	Poprad, Kežmarok a Levoča
Prešov	Prešov a Sabinov
Bardejov	Bardejov
Vranov nad Topľou	Vranov nad Topľou
Svidník	Svidník a Stropkov
Humenné	Humenné, Medzilaborce a Snina
Stará Ľubovňa	Stará Ľubovňa
Košice	Košice I až IV a Košice-okolie
Michalovce	Michalovce a Sobrance
Rožňava	Rožňava
Spišská Nová Ves	Spišská Nová Ves a Gelnica
Trebišov	Trebišov

RÚVZ nie je ani v každom okresnom meste, sú prípady, kedy niekoľko okresov spadá pod jeden RÚVZ. Podrobnejší adresár RÚVZ nájdete na webstránke <http://www.uvzsr.sk/>.

PREDPISY TÝKAJÚCE SA TÁBOROV / PODUJATÍ:

ZÁKON NR SR č. 152/1995 o potravinách a ZÁKON NR SR č. 195/2007, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 152/1995 o potravinách v znení neskorších predpisov

ZÁKON NR SR č. 223/2001 Z. z. o odpadoch

ZÁKON NR SR č. 355/2007 o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia

VYHLÁŠKA MZ SR č. 79/1997 o opatreniach na predchádzanie prenosným ochoreniam

VYHLÁŠKA MZ SR č. 520/2007, ktorou sa ustanovuje rozsah požadovaných vedomostí pre skúšky odbornej spôsobilosti, podrobnosti o zriaďovaní a činnosti komisií na preskúmanie odbornej spôsobilosti a obsah osvedčenia o odbornej spôsobilosti

VYHLÁŠKA MZ SR č. 533/2007 o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia spoločného stravovania

POTRAVINOVÝ KÓDEX SR, výnosy Ministerstva pôdohospodárstva SR a Ministerstva zdravotníctva SR, ktoré na základe zákona o potravinách upravujú ochranu rastlín, spôsob skúšania potravín, hygienické požiadavky na výrobu a označovanie potravín, požiadavky na manipuláciu s nimi a na ich uvádzanie do obehu.

BEZPEČNOSTNÉ ZÁSADY SLSK, kap. 13 OP SLSK

ZDRAVOTNÉ A HYGIENICKÉ PREDPISY SLSK PRE TÁBORY A INÉ DLHODOBÉ PODUJATIA

V Bratislave v júni 2008 vydal Slovenský skauting, Pri Bielom kríži 34, 831 02 Bratislava 3

Tel.: 02 – 446 40 154

E-mail: ustredie@scouting.sk

Web: www.scouting.sk

Autori: PhDr. Michal Milla, Mgr. Ľubomír Ondrušek, Mgr. Radovan Pagáč